

Εκπαιδευτικό σύστημα αλα τούρκα

του Χρίστου Στεργ. Μπελλέ

Διττός εντυπωσιασμός και προβληματισμός από πρόσφατη επίσκεψή μου σε Γυμνάσια-Λύκεια της Σμύρνης.

Ο πρώτος αφορά στις ομοιόμορφες σχολικές ενδυμασίες, γεγονός που απαλείφει, σε μεγάλο βαθμό, την ταξική δομή που προκαλεί η ποικιλότητα της ενδυμασίας (επώνυμη μάρκα, φτηνή, ακριβή κλπ.) με ό,τι τούτο συνεπάγεται για την ασπείρουσα ψυχή του παιδιού. Οι μαθητές φορούσαν γκρι κουστούμι, άσπρο πουκάμισο, μπλε γραβάτα και ομοιόχρωμο μπουφάν, οι μαθήτριες καρό φούστα, πουκάμισο, γιλέκο και μπουφάν, στα πλαίσια αρμονικού συνδυασμού χρωμάτων. Ήταν χάσμα οφθαλμών. Δε διέκρινα, ειλικρινά, κανένα καταστροφικό, ψυχολογικό ενδυματολογικό σύνδρομο, όπως υποστηρίζουν οι ποικιλώνυμοι «επαΐοντες» στα καθ' ημάς. Καταύγαζε, αντίθετα, η μαθητική και παιδική ιδιότητα. Η εξωσχολική αμφίεση, είναι υπόθεση παιδιού - κηδεμόνων.

Ο δεύτερος αναφέρεται στο μάθημα των θρησκευτικών που αφορά στη: «φιλοσοφία των θρησκειών». Ξέρετε τι σημαίνει αυτό για τη γνώση, την κρίση, την κουλτούρα, την παιδεία, γενικά, του μαθητή;

Είναι γνωστό πως όλα, ανεξαιρέτως, τα κοινωνικοπολιτικά συστήματα αρύονται ιδέες απ' τις θρησκευτικές δοξασίες. Οιακίζουν θάλασσες χριστιανισμού, για παράδειγμα, όταν μιλούν, για ειρήνη: «και επί γης ειρήνη» ή «ειρήνη υμίν». Για κοινωνική ισότητα: «ο έχων δύο χιτώνας διδότη τω μη έχοντι». Για αλτρουισμό και φιλαλληλία: «αγαπάτε αλλήλους». Για αγάπη, που αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο του χριστιανισμού. Αφού «ο Θεός αγάπη εστί». Αφού κατά τον Βίκτορα Ουγκό: «όταν νιώσεις την αγάπη, αγαπάς τον ίδιο το Θεό». Αφού – καταπώς υποστηρίζει ο Απόστολος Παύλος, στην Α' προς Κορινθίους Επιστολή του – «εάν ταις γλώσσαις των ανθρώπων λαλώ και των αγγέλων, αγάπην δε μη έχω, γέγονα χαλκός ηχών και κύμβαλον αλαλάζον (...) νυνί δε μένει πίστις, ελπίς, αγάπη, τα τρία ταύτα· μείζων δε τούτων η αγάπη». Αφού, ακόμα κι ο Παμμέγιστος Δάσκαλος, ο Χριστός, στην αγάπη στήριξε, κύρια, τη διδασκαλία του.

Ο μαθητής θα μάθει πως η Μεσαιωνική Ευρώπη υπήρξε, τουλάχιστον τεχνολογικά, η πιο εφευρετική κοινωνία που γνώρισε ποτέ η Ιστορία. Υδραυλικός τροχός, ματογυάλια, μηχανικό ρολόι, τυπογραφία, πυρίτιδα και όλα τα συμπαραμαρτούντα έχουν την ευρωπαϊκή σφραγίδα της ουσιαστικής ανακάλυψης και εφαρμογής στην κοινωνικοοικονομική – και όχι μόνο – ζωή των ανθρώπων.

Ο μαθητής θα γνωρίσει, επίσης, πως οι ωστικές δυνάμεις – σύμφωνα με την πλειονότητα των μελετητών – που εκτόξευσαν την Ευρώπη σε τούτη την επαναστατική τροχιά της ανακάλυψης, δεν είναι άλλες απ' τις παρακάτω τέσσερις, τρεις απ' τις οποίες σχετίζονται μ' αξίες θρησκευτικές(1).

1^η Ο ιουδαιοχριστιανικός σεβασμός στην εργασία, που συχνά συναντούμε σε βιβλικές εντολές. Ο Θεός, χάριν παραδείγματος, προειδοποιεί το Νώε για τον

επερχόμενο κατακλυσμό: «ποίησον ουν σεαυτώ κιβωτόν εκ ξύλων» και ο Νώε κατασκεύασε (δεν του δόθηκε) τη γνωστή κιβωτό με βάση τις θεϊκές προδιαγραφές.

2^η Η ιουδαιοχριστιανική άποψη, για υποταγή της φύσης στον άνθρωπο. Πρόκειται για μια βαθιά υπέρβαση απ' τις γνωστές παγανιστικές, ανιμιστικές πεποιθήσεις, πρακτικές, που έβλεπαν σε κάθε δέντρο, ποτάμι, λίμνη κι ένα θεό.

3^η Η ιουδαιοχριστιανική έννοια του γραμμικού χρόνου, ο οποίος προχωρεί προς την πρόοδο ή την οπισθοδρόμηση, σ' αντίθεση με τον κυκλικό χρόνο που πίστευαν άλλες κοινωνίες κι ο οποίος, αφού ξετυλιγόταν επέστρεφε στα προηγούμενα στάδια για ν' αρχίσει εξαρχής το ξετύλιγμά του.

4^η Η ελεύθερη δημιουργία επιχειρήσεων στην Ευρώπη, με αποτέλεσμα την ακριβοπληρωμένη εφεύρεση- καινοτομία.

Τούτο το άρθρο, ας εξιτάρει τους ποικιλώνυμους εκκλησιαστικούς και θρησκευτικούς ταγούς, μα και το πολιτικό προσωπικό του Υπουργείου Παιδείας. Είναι καιρός, πλέον, να εξαερωθούν απ' την εκπαίδευση: ο περιβόητος Μωυσής – και το, ελέω Θεού, ραβδάκι του – που πνίγει τους κακούς Αιγυπτίους, σώζοντας τους καλούς Εβραίους, καθώς και η πανταχού παρούσα απειλή θανάτου, φόβου και εκδίκησης – με κόλαση, παράδεισο, Δευτέρα Παρουσία, περιούσιο λαό και Θεό εθνικιστή, εκδικητή, εξολοθρευτή, στην «Αποκάλυψη του Ιωάννου», του πιο εκδικητικού βιβλίου στην ανθρώπινη ιστορία...

(1).David S. Landes, «Ο Πλούτος και η Φτώχεια των Εθνών», εκδόσεις Α.Α. ΛΙΒΑΝΗ, Αθήνα, 2005, σελ.104